

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 12 oktober – 12:00 uur d.d. 13 oktober

5.1.2e

Directie Communicatie Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Patiënten met uitgestelde zorg Uitgeblust zorgpersoneel 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Horeca Sport- en fitnessbranche

Samenvatting

- De focus ligt op de maatregelen die het kabinet zal aankondigen. In verschillende rondes lekken 'Haagse bronnen' en 'ingewijden' maandagavond en dinsdagochtend informatie over de mogelijke maatregelen van het kabinet. Er wordt een inschatting gemaakt welk van die maatregelen vrij zeker zijn en op welke punten nog discussie wordt gevoerd. De complete routekaart ligt vanochtend 'op straat'. In grote lijnen is de verwachting dat het kabinet hard ingrijpt, maar een lockdown nog even voor zich uit schuift. Media schetsen enerzijds het beeld van burgemeesters die 'eensgezind' zijn over de koers, terwijl anderzijds verhalen toenemen over de onenigheid binnen de coalitie.
- Een inhoudelijk oordeel over het effect van de maatregelen die op tafel liggen, blijft nog uit. Wel plaatsen media kanttekeningen: Trouw concludeert dat perspectief ontbreekt; NRC vraagt zich af of we met deze beperktere maatregelen (in vergelijking met maart) het virus eronder krijgen; De Telegraaf concludeert dat beroep (blijven) doen op de eigen verantwoordelijkheid 'te veel ruimte openlaat om de regels zelf in te vullen'.
- Ondertussen worden we er steeds meer van doordrongen dat eerdere maatregelen niet genoeg effect hebben. De meningen zijn verdeeld of dit vooral aan onszelf de danken hebben (eigenwijs 'Nederlands' gedrag) of aan een kabinet dat te laat ingreep. Onder het publiek lijkt draagvlak voor strengere maatregelen te zijn, zo blijkt uit een peilingen van Hart van Nederland en De Telegraaf. De lakse houding van anderen zou bij een groep voor grote irritatie zorgen.
- Berichtgeving over afschaling van de reguliere zorg krijgt een impuls wanneer Ernst Kuipers, Peter Paul van Benthem (Federatie Medisch Specialisten) en Bart Berden (Elisabeth-Tweesteden Ziekenhuis) kort na elkaar het beeld schetsen van een tweede golf die mogelijk heftiger en langer wordt dan de eerste. Mogelijk moet de reguliere zorg verder afgeschaald worden dan begin dit jaar. Dat beeld schetsen gistermiddag. Van Benthem's uitspraak dat deze golf de gedaante van een tsunami heeft aangenomen, blijft hangen.
- 'Onheilsplende berichten uit de medische wereld' (De Telegraaf), signalen over 'uitgeblust personeel', praten over een mogelijke lockdown en het afgelasten van evenementen doen denken aan de stand van de crisis in maart.

Karakterisering

- Voor algemeen publiek zouden de lekken mogelijk verwarrend kunnen zijn. Als je de voorpagina's van vanochtend in de krantenkiosk zou zien liggen, zou je haast denken dat de persconferentie al achter de rug is! (AD: 'Thuisblijven is de boodschap'; Trouw: 'Kabinet perkt publieke leven nog verder in'; De Telegraaf: "Lockdown light" – Stevige ingrepen moeten Nederland uit de kopgroep krijgen'). Gisteren klonk dan ook wat irritatie over de lekken; men vraagt zich af of dit expres gedaan wordt.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Identiteiten

- Een 89-jarige Nederlandse vrouw is eerder dit jaar overleden nadat ze voor de tweede keer was besmet met het coronavirus. Het zou wereldwijd het eerste officiële geval zijn van iemand die overlijdt na een herinfectie.
- Zwemster Femke Heemskerk is in de aanloop naar de International Swimming League (ISL) in Boedapest positief getest.
- Wielrenner Steven Kruijswijk is besmet.

Oorzaken

- 'Amateursport was de brandhaard die gedoofd kon worden' kopt NRC. De 4% besmettingen die volgens het RIVM valt onder de categorie 'vrijtijdsbesteding, zoals een sportclub', zou aantonen dat sport een 'betrekkelijk groot risico vormt'.
- AD licht uit dat een van de hoogste besmettingshaarden wordt gemeten in de wijken West en Nieuw-West in Amsterdam. Volgens de krant blijft de markt aldaar 'onmiskenbaar een risicogebied'.

Scenario's

- Als de toename van het aantal ziekenhuispatiënten doorgaat zoals nu, verwacht LCPS-voorzitter Ernst Kuipers dat er eind oktober 2000 covidpatiënten in het ziekenhuis liggen. Eind november zou dat dan zijn opgelopen tot ongeveer 4500 patiënten. Dat zou fors meer zijn dan tijdens de piek in april. Als het lukt om de stijgende lijn te doorbreken, komt hij voor eind november uit op 2400 coronapatiënten in het ziekenhuis. Maar ook in dat optimistische scenario zal de reguliere zorg een knauw krijgen, aldus Kuipers. "We zien de komende periode geen einde aan de stijging van het aantal patiënten. Dat betekent hoe dan ook dat op veel plekken, zelfs bij de meest optimale spreiding van patiënten, de reguliere zorg wordt afgeschaald. Op een vrij substantieel niveau."

- Voorzitter van de Federatie Medisch Specialisten, Peter Paul van Benthem, waarschuwt voor een flinke toename van het aantal coronapatiënten in het ziekenhuis. Hij schat het aantal patiënten eind november nog iets pessimistischer in dan Kuipers. "In de slechtste scenario's liggen er bij ongewijzigd beleid in november tegen de 5000 mensen in het ziekenhuis", schrijft Van Benthem in [een blog](#). "Afgelopen voorjaar kregen we een vloedgolf aan covidpatiënten over ons heen, maar nu lijkt er een tsunami op ons af te komen."

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- NRC vraagt zich af hoe het kan dat ziekenhuizen nu alweer te weinig bedden hebben voor coronapatiënten?
- WNL Haagse Lobby stelt de vraag: 'Wat betekent de tweede golf voor de verpleeghuizen? Worden de maatregelen weer schadelijker dan de kwaal?' ('Opvallend' dat er in de (gelekte) plannen niets vermeld staat over de verpleeghuizen).
- Via de social kanalen van VWS worden vragen gesteld over de nieuwe maatregelen: Moeten scholen wel openblijven? Wordt er bij de nieuwe maatregelen rekening gehouden met het feit dat het volgende week herfstvakantie is?
- Via de social kanalen van minister De Jonge worden vragen gesteld over de app: Wat is de toegevoegde waarde van de app als je zonder klachten niet getest kan worden? Hoeveel keer is de app ook weer direct verwijderd?

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- De GGD's zullen binnenkort niet meer alle mensen kunnen bellen die met het coronavirus zijn besmet.
- Het Aafje Zorghotel bij het Maasstad Ziekenhuis is opnieuw beschikbaar gesteld als tijdelijk coronacentrum.
- Tobias Rodig, woordvoerder van de Universiteitskliniek in Münster (die de verdeling van Nederlandse ic-patiënten over de Duitse ziekenhuizen coördineert) zegt dat er onvoldoende ic-capaciteit in Duitse ziekenhuizen is om ook Nederlanders te kunnen verzorgen. Nederlandse covidpatiënten kunnen dus voorlopig niet in Duitsland terecht.
- Werknemers- en werkgeversorganisaties CNV, FBZ, FNV en NU91 en beroepsorganisatie V&VN adviseren zorgmedewerkers in alle situaties preventief een mondneusmasker te gebruiken, ook in de thuiszorg. "Gebruik in de huidige situatie als verzorgende, verpleegkundige, begeleider, helpende of hulp bij het huishouden in principe een mondneusmasker..." Daar kan vanaf geweken worden als het professioneel nodig is. De werknemers- en werkgeversorganisaties vonden het OMT-advies niet helder genoeg. Volgens vakbond FNV wordt met het advies zelfs "de veiligheid van werknemers op het spel gezet". ActiZ en ZorgthuisNL onderschrijven het advies.
- Het Amerikaanse bedrijf Johnson & Johnson legt de ontwikkeling van haar vaccin tijdelijk stil. Het farmaciebedrijf, waartoe ook het Nederlandse Janssen behoort, maakt bekend dat een proefpersoon onverwacht ziek is geworden.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

Druk op de (reguliere) zorg

- NRC legt uit dat ziekenhuizen 'vrijwel altijd vol liggen', want ze werken efficiënt. En dus zal de samenleving inderdaad snel moeten inleveren omdat de ziekenhuizen een epidemie niet aankunnen ('een lockdown'). "Leegstand is er al jaren niet – dat kost geld. Ook nu ligt alles vol."
- Nog altijd is het vooral in de regio's noordwest en zuidwest druk. De spreiding van patiënten loopt nog niet altijd soepel. "Ziekenhuizen doen hun stinkende best om de reguliere zorg voort te zetten, terwijl ze toch nog wat van de eerste golf moeten inhalen, en dan krijgen ze nu ook nog de vraag om elkaar te helpen met de overname van coronapatiënten", zo schetst Kuipers de problemen. Gezien de grote druk op de Randstad is het ook niet ondenkbaar dat we binnen een week de hulp van Duitsland inroepen.
- Bestuursvoorzitter Bart Berden van het Elisabeth-Twee Stedenziekenhuis vindt de situatie nu zorgwekkender dan tijdens de eerste golf van besmettingen van afgelopen voorjaar. "In het voorjaar beperkte het zich tot een aantal regio's, nu doet het hele land mee".
- Ate van der Zee, bestuursvoorzitter van het UMCG en voorzitter van het Acute Zorg Netwerk Noord Nederland noemt de druk in de regio Emmen 'echt zorgelijk'. Voor het gehele Noorden geldt als grote probleem het tekort aan gespecialiseerd personeel.
- AD doet verslag van de situatie in het Rotterdamse Maasstad Ziekenhuis en kopt daarbij 'Maasstad Ziekenhuis Rotterdam: 'Zet het leger in'. (Het ziekenhuis was gisteren op Twitter even 'trending' op Twitter en NRC-journalist Mark Lievisse reageerde: "Brabantse toestanden in een Rotterdams Ziekenhuis".) De stad kampt met hard oplopende coronabesmettingen en die treffen ook het ziekenhuis. Het ziekteverzuim onder het personeel is gestegen van 4 naar 7%, ruim honderd personeelsleden zijn besmet met het coronavirus en de reguliere zorg is al met 35% afgeschaald. Internist-infectioloog Jan den Hollander: "We hebben al veel geplande operaties in de reguliere zorg moeten afzeggen." En hij verwacht nog een sterke stijging van de afschaling van de reguliere zorg. "Die is echt niet te redden gezien het nog steeds oplopend aantal besmettingen." Het baart Den Hollander zorgen dat het kabinet zegt dat de reguliere zorg naast de covidzorg door moet gaan. "Dat is echt iets wat niet lukt en dat moet het kabinet nu zelf naar buiten brengen. Dat we het op deze manier niet meer redden. Dat is ook het verschil met de eerste piek, toen werd de reguliere zorg meteen afgeschaald. Die moet van het kabinet nu gewoon doorgaan. En dat kan niet." Het water staat het ziekenhuis inmiddels aan de lippen, zegt ook de voorzitter van de Raad van Bestuur Peter Langenbach. Hij ziet de keuzes die hij moet maken met lede ogen aan. Al twee keer heeft de ziekenhuisdirecteur de spoedeisende hulp moeten sluiten. "We moesten ambulances wegsturen. Terwijl we er juist zijn voor mensen die spoedeisende hulp nodig hebben. Dit is vreselijk." Bovenop het personeelstekort loopt het overplaatsen van patiënten naar andere ziekenhuizen ook nog eens

uiterst moeizaam, is de ervaring in Rotterdam. Het LCPS is voor die overplaatsingen verantwoordelijk. "Maar daar kun je patiënten alleen aanmelden tijdens kantooruren. Heel erg gek", zegt Den Hollander. In de avond moet zijn personeel zelf rondbellen. Een "zeer moeizame logistiek" en "totaal onlogisch" noemt hij het. "En al die tijd ligt je patiënt te wachten." Het overplaatsen van patiënten loopt nog aan tegen een ander probleem. Ziekenhuizen denken in risico's. Den Hollander: "Een patiënt met risico op een IC-opname kan moeilijker terecht in een ander ziekenhuis. Dat wil dat risico niet lopen."

Staat van het zorgpersoneel

- NU91-voorzitter Stella Salden zegt bij WNL Haagse Lobby over het verpleeghuispersoneel: "Ze zijn moe, ze zijn niet uitgerust. Ze voelen heel veel druk en heel veel spanning. Ze zijn er nog lang niet allemaal klaar voor, het is zorgwekkend. Personeel voelt onvoldoende waardering vanuit de politiek, maar ook vanuit de samenleving wanneer mensen zich niet houden aan de regels. Het verpleeghuispersoneel staat in de frontlinie, ze zijn onvoldoende beschermd, en hebben zich onvoldoende kunnen testen. Ze hebben een periode gekend van heel hard werken en heel veel doden gezien. Dat beeld is nog niet van hun netvlies af. Ze hebben onvoldoende tijd gehad om hiervan te herstellen."
- Bestuursvoorzitter Bart Berden van het Elisabeth-Twee Stedenziekenhuis vertelt dat zijn personeel nu 'minder weerbaar' is dan tijdens de eerste golf. Ook zijn medewerkers angstiger geworden, vooral omdat ze zich goed realiseren dat besmetting met het virus kan leiden tot langdurige klachten. Berden vreest dat "we niet meer zo hoog kunnen reiken als in het voorjaar."
- Hoofdverpleegkundige van de IC in het Amsterdam UMC Susanne Heijmenberg zegt dat weer dezelfde crisisteamen als in maart samengesteld zijn: "Het ziekenhuis is veranderd in een crisisorganisatie." De reguliere zorg wordt al voor zo'n 20 tot 30 procent afgeschaald. Heijmenberg vertelt dat haar IC-personeel 'strijdbaar' is, maar dat er af en toe ook een sfeer heerst van verslagenheid. "Je ziet weer een situatie die heel erg lijkt op de situatie van maart. Nu weten we precies hoe de situatie in maart was, dat was relatief lang. Maar hoe lang gaat dit duren? Gaat het de hele winter duren? Duurt het tot na kerst en oud en nieuw? Als je dat beeld voor je hebt, in het ziekenhuis en als je naar buiten loopt, dat maakt je soms wel moedeloos."

Besmettingen in achterstandswijken

- LNAZ-voorzitter en voorzitter van het Erasmus MC, Ernst Kuipers, zegt dat het op de ic-afdeling van zijn ziekenhuis niet zo is dat de meeste covid-patiënten een niet-westerse achtergrond hebben. "En in de regio Rotterdam Rijnmond wonen toch genoeg mensen met een niet-westerse achtergrond." NB: Dit weekend zij Gommers het beeld ook niet te herkennen.
- Volgens imam Yassin Elkorkani van de Blauwe Moskee in Nieuw-West (Amsterdam) is er veel schaamte onder wijkbewoners om te zeggen dat ze corona hebben. "...Die gêne heeft te maken met de culturele achtergrond, een cultuur met ontkenningselementen. Mensen vinden het ook moeilijk om zich te laten testen. Of ze willen hun gegevens niet achterlaten bij de testlocaties." Huisarts Shadi Galani uit Nieuw-West constateert een toename van patiënten op het coronasprekuur. "In deze wijk wonen veel mensen met een slechte gezondheid. Hierdoor kan een besmetting met corona veel ernstiger verlopen."
- Volgens Nazrien Ozir is het 'best mogelijk' dat voorlichting over corona niet voor iedereen toegankelijk is. Ozir komt vaak in de Haagse Transvaalwijk en ziet het daar misgaan.
- Mohammed Azzouz, projectleider bij Pharos: "Wij hebben sterk de indruk dat gezondheidsachterstanden bij kwetsbare groepen als gevolg van corona toenemen, al is er meer onderzoek nodig om dit goed in beeld te krijgen."

Welke geruchten worden genoemd?

- Maandag rond etenstijd komen [RTL Nieuws](#), [AD](#) en [De Telegraaf](#), [NOS](#) en [NRC](#) met gelekte informatie over de nieuwe maatregelen. Later op de avond, na afloop van het Veiligheidsberaad, wordt er weer gelekt. Dit keer naar [RTL Nieuws](#), [ANP](#) en [NOS](#). Vanochtend maakt [de Volkskrant](#) bekend dat het de routekaart van het kabinet in handen heeft.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffenen en betrokkenen?

- Ziekenhuizen scholen intern hun personeel bij tot ic-assisterende verpleegkundigen. 'Hulptroepen melden zich' kopt De Telegraaf op haar voorpagina.

Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op?

- Bij Telegraaf's 'Stelling van de dag' (8.783 deelnemers) zeggen de meeste respondenten zich 'netjes' aan de regels te houden, maar merken zij 'een lakse houding in hun omgeving'.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Internist-infectioloog Jan den Hollander van het Maasstad Ziekenhuis Rotterdam roept de overheid op het medisch personeel van Defensie en privéklinieken in te zetten in zijn ziekenhuis. Hij roept ook op het LCPS op te schalen naar 24/7-dienst zodat je ook buiten kantooruren om zicht hebt op de beschikbare bedden.
- [In een brief aan de Tweede Kamer](#) uit leder(in) zorgen over het gebrek aan prioriteit en aandacht voor mensen met een beperking of chronische ziekte tijdens de tweede corona-golf. Ieder(in) dringt erop aan om beter te kijken naar de lessen die zijn geleerd uit de eerste golf. En met zorgaanbieders het gesprek aan te gaan om herhaling van misstanden zoals in

de eerste golf te voorkomen. En met hen en cliëntenorganisaties afspraken te maken over de continuïteit van zorg, bezoek, dagbesteding en logeermogelijkheden. Ook pleit de belangenvereniging voor meer plekken voor mensen met een complexe zorgvraag.

- Na een peiling onder ruim duizend leden concludeert het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) dat de doelgroep geen behoefte heeft aan de boodschappenuurtjes voor ouderen en kwetsbaren. Vanuit ondernemers zou de behoefte gering zijn. Daarom doet CBL de oproep om de twee verplichte boodschappenuurtjes in supermarkten zo snel mogelijk af te schaffen. Ieder(in)-voorzitter Illya Soffer zegt juist dat haar achterban de boodschappenuurtjes waardeert.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- WHO-hoofd Tedros Adhanom Ghebreyesus zegt dat het is simpelweg onethisch is om het gevaarlijke en nog niet volledig begrepen coronavirus de vrije loop te laten. Het nastreven van groepsimmunititeit is 'geen optie'.
- In het buitenland zouden ze er van opkijken hoe Nederlanders met de maatregelen omgaan. Experts uit België en Duitsland uitten hun verbazing over het 'Nederlandse talent' om elke coronamaatregel ter discussie te stellen.
- Communicatie-experts uiten kritiek op de persconferenties. Communicatiewetenschapper Liesbeth Hermans van de Radboud universiteit in Nijmegen: "De persconferenties over het coronavirus van het kabinet zijn voor veel mensen niet te begrijpen. Het is niet op een niveau dat iedereen het kan snappen." Martijn Jacobs van communicatieadviesbureau Loo van Eck betwijfelt zelfs of een persconferentie wel de meest effectieve manier is om nieuw maatregelen bekend te maken. "Er gebeurt heel veel op zo'n persconferentie dat alleen maar afleidt van de kern (waaronder gebarentolk Irma)"
- Via de social kanalen van minister De Jonge worden vooral discussie gevoerd over de nieuwe maatregelen, sinds informatie daarover gelekt is. Waarom gaan de scholen niet dicht? Mensen hebben weinig begrip voor de uitgelekte sport-maatregelen. Juist buiten op het veld gaat het erg netjes. Op basis van de uitgelekte maatregelen vinden mensen de horeca wel weer onredelijk hard getroffen. Op de horeca is er juist controle, bij de thuisfeestjes die ontstaan niet. Mensen vragen om een verplichting voor mondkapjes, en noemen daarbij ook andere plekken zoals werkplekken en markten. Via de social kanalen van VWS wordt discussie gevoerd over het wel of niet volgen van de maatregelen. 'Coronamoetheid' is een term die voorbijkomt. Ook wordt nog altijd discussie gevoerd over het gebruik van mondkapjes. Het gaat dan over de zin en onzin van het gebruik. Ook komen er enkele signalen binnen dat mensen benauwd raken.
- Een groep wetenschappers constateert dat het Nederlandse coronabeleid niet gebaseerd is op de laatste wetenschappelijke inzichten, zo valt te lezen in een opiniestuk in NRC. Het RIVM zou achter de feiten aanlopen.

Hoe wordt naar de overheid(smaatregelen) gekeken?

- D66-fractievoorzitter Rob Jetten pleit bij Jinek voor meer perspectief door het Kabinet: "Voorspelbaarder beleid en in de breedte meer perspectief is nodig. Hoe kunnen we de komende 12 maanden een samenleving inrichten waarin corona onderdeel is? Van belang: heel veel snelsten en beter BCO, en eerlijkheid over wat er mis is gegaan. Schets ons meer perspectief voor iedereen die het zwaar gaat krijgen, zoals (horeca)ondernemers."
- Volgens epidemioloog Patricia Bruijning moeten we echt wat doen – "Als we nu niet ingrijpen, gaan we straks misschien een golf krijgen die misschien groter is dan de eerste is geweest", zegt ze bij Jinek.
- Hoofdeconoom van ABN Amro Sandra Phlippen stelt dat een lockdown weliswaar ernstige gevolgen geeft voor de economie. Maar niets of te weinig doen terwijl het virus oplaait, heeft nog schadelijker gevolgen. "Alleen het wegwerken van het virus maakt een werkelijk herstel van de economie mogelijk."

Sport

- Het profvoetbal verwacht niet dat het kabinet de sector zal stilleggen. Als Rutte onverhoopt toch voorlopig weer de stekker uit het voetbal trekt, ontstaat er volgens Eric Gudde (KNVB) en Jan de Jong (Eredivisie) een 'gigantisch probleem'.
- Heel wat Nederlandse sportbonden zijn bang dat het kabinet met een nieuw pakket maatregelen tegen de tweede coronagolf de competities gaat stilleggen. De sportbonden hebben te maken met een flinke hoeveelheid afgelastingen van wedstrijden, maar zien desondanks voldoende mogelijkheden om te kunnen blijven sporten. De KNVB en KNLTB hopen op voortzetting van de competities. Ook korfbalbond KNKV zegt door te willen gaan, al vrees het een andere uitkomst. Hockeybond KNHB slaagt er ook in bijna alle wedstrijden af te werken met de geldende coronabeperkingen. Enkele sportbonden krijgen vanuit hun achterban verschillende signalen. Zo spreekt het Nederlands Handbal Verbond (NHV) van een uiterst lastige situatie, aangezien er een aantal clubs is die de competitie liever ziet worden stilgelegd. Ook volleybalclubs zijn niet unaniem over het wel of niet continueren van de competities.
- De fitnessbranche stelt dat de getroffen maatregelen in de sector afdoende zijn. Bij EditieNL sportschoolhouder Simon aan het woord: "Sportcentra zijn geen brandhaarden –er is geen één sportcentrum in Nederland geweest dat een brandhaard is geweest van besmettingen. Het zou onterecht zijn als sportcentra dicht zouden moeten." Hij zegt ook dat dat de branche helpt "Nederland fit te houden en dat wij het beste vaccin zijn tegen virussen en bacteriën."

Horeca

- Koninklijke Horeca Nederland blijft wijzen naar RIVM-cijfers van 162 besmettingen die zijn terug te voeren op de horeca. Kanttekening daarbij is wel dat van maar 20 procent van de besmettingen is vastgesteld wat de mogelijke besmettingsbron is. Voorzitter Dirk Beljaarts: "Maar als we die lijn doortrekken, kom je uit op maximaal 500 besmettingen in de horeca in de afgelopen week."

- Voorzitter van KHN-Breda zegt bij Jinek: "Cijfertechnisch is er geen enkele reden om de horeca te sluiten. Het eerder sluiten van de horeca heeft nul effect gehad." Epidemioloog Patricia Bruijning weerlegt die claim bij Jinek: "Als je kijkt naar de cijfers die we voor Nederland hebben, dan is de beroepsgroep 'mensen die in de horeca werken' is een van de groepen met de hoogste positieve cijfers –meer dan in de zorg, meer dan in het onderwijs. Dus blijkbaar is het een setting waar mensen regelmatig die besmetting oplopen."
- De vraag in hoeverre de horeca heeft bijgedragen aan het groeiend aantal besmettingen, staat centraal in de discussie over de (mogelijk) nieuwe maatregelen. Koninklijke Horeca Nederland blijft wijzen naar RIVM-cijfers van 162 besmettingen die zijn terug te voeren op de horeca. Kanttekening daarbij is wel dat van maar 20 procent van de besmettingen is vastgesteld wat de mogelijke besmettingsbron is. Voorzitter Dirk Beljaarts: "Maar als we die lijn doortrekken, kom je uit op maximaal 500 besmettingen in de horeca in de afgelopen week."
- Voorzitter van KHN-Breda zegt bij Jinek: "Cijfertechnisch is er geen enkele reden om de horeca te sluiten. Het eerder sluiten van de horeca heeft nul effect gehad." Epidemioloog Patricia Bruijning weerlegt die claim bij Jinek: "Als je kijkt naar de cijfers die we voor Nederland hebben, dan is de beroepsgroep 'mensen die in de horeca werken' is een van de groepen met de hoogste positieve cijfers –meer dan in de zorg, meer dan in het onderwijs. Dus blijkbaar is het een setting waar mensen regelmatig die besmetting oplopen."
- Ondernemersorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland roepen het kabinet op om niet "rücksichtlos" de horeca te sluiten als maatregel tegen de oplopende coronabesmettingen. In plaats daarvan zouden de plannen van de sector, die voorzien in slimme maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan, moeten worden gevolgd.

Opiniepeilingen

- Uit De Telegraaf's 'Stelling van de dag' (8.783 deelnemers) blijkt dat 73% strengere maatregelen onvermijdelijk acht. Ruim de helft pleit voor een 'volledige lockdown'. 69% stelt dat de maatregelen die nu gelden niet streng genoeg zijn. Volgens de krant werkt de lakse houding van mensen in de omgeving en de onduidelijkheid over het dragen van mondkapjes (in met name winkels) veel irritatie op bij de respondenten.
- Op basis van een panelonderzoek onder ruim 3.800 mensen meldt [Hart van Nederland](#) dat een overgrote meerderheid van de Nederlanders (81%) een 'dringend advies' veel te vrijblijvend vindt. Het kabinet moet meer coronamaatregelen verplicht gaan stellen. Ouderen zijn hier wel duidelijk meer voor te porren dan jongeren: 86% van de 50-plussers pleit voor een dergelijke verplichting, tegenover 71% van de mensen onder de 30 jaar.

Wat is de 'taal van de straat'?

- Naar aanleiding van een uitspraak van FMS-voorzitter Peter Paul van Benthem wordt in verschillende media gesproken over een 'corona-tsunami'.
- Er wordt weer volop gesproken over een lockdown, al is er nu sprake van allerlei verschillende types als een 'lockdown-light' en een 'harde lockdown' (die laatste zou verder gaan dan de 'intelligente lockdown' ons aller bekend).